

การพัฒนาระบบค้นหาข้อบกพร่องทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ 1 ผ่านสมาร์ทโฟน

โดย

นายมงคลชัย บรรณฤทธิ์

โครงงานวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสนเทศศาสตร์เพื่อการศึกษา แผน ก แบบ ก2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาระบบค้นหาข้อบกพร่องทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ 1 ผ่านสมาร์ตโฟน

โครงงานวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสนเทศศาสตร์เพื่อการศึกษา แผน ก แบบ ก2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

Development of Physics 1 Learning Deficiency Using Smartphone

A Proposal Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements

for Master of Arts (EDUCATIONAL INFORMATICS)

Graduate School Silpakorn University

2016

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้โครงการวิทยานิพนธ์เรื่อง "การพัฒนาระบบค้นหาข้อบกพร่องทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ 1 ผ่านสมาร์ตโฟน" เสนอโดย นาย มงคลชัย บรรณฤทธิ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสนเทศศาสตร์เพื่อการศึกษา แผนก ก แบบ ก2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

	(รองศาสตราจารย์ ดร. ปานใจ ธารทัศน์วงศ์) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย วันที่.....เดือน.....ปี.....
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. ปานใจ ธารทัศน์วงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมทรัพย์ สุขอนันต์
คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์	ประธานกรรมการ (รองศาสตราจารย์ ดร. สมกิต จิระทัศน์กุล) ...../...../..... กรรมการ (รองศาสตราจารย์ ดร. ปานใจ ธารทัศน์วงศ์) ...../...../..... กรรมการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาติ จึงศิริอารักษ์) ...../...../..... กรรมการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมทรัพย์ สุขอนันต์) ...../...../.....

สารบัญ

บทที่	หน้า
สารบัญ.....	จ
วิทยานิพนธ์.....	7
เนื้อหา.....	7
ส่วนประกอบของวิทยานิพนธ์[แก้].....	7
ส่วนนำ[แก้].....	7
ส่วนเนื้อความ[แก้].....	7
ส่วนเอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรม[แก้].....	8
อ้างอิง[แก้].....	8
ประวัติ[แก้].....	9
บรรดาศักดิ์ขุนนางไทย[แก้].....	9
สมเด็จพระยา[แก้].....	10
เจ้าพระยา[แก้].....	11
อัครมหาเสนาบดี (ปกติศักดินา 10000 เว้นแต่ถ้าเป็นเจ้าต่างกรมให้ศักดินาสูงกว่า 10000)[แก้].....	11
เจ้าพระยามหานครผู้ครองหัวเมืองชั้นเอก (ศักดินา 10000)[แก้].....	11
พระยา[แก้].....	11
ขุนนางที่มีศักดินา 10,000[แก้].....	11
จตุสดมภ์ (เสนาถักราชการทั้ง 4 - ศักดินา 10000 ต่ำกว่าอัครมหาเสนาบดี)[แก้].....	11
ขุนนางชั้นสูงระดับนาหมื่น ที่ต่ำกว่าจตุสดมภ์[แก้].....	12
ออกญานาหมื่นที่รั้งหัวเมืองชั้นโท (ภายหลังให้ยกเป็นเจ้าพระยา)[แก้].....	12
ขุนนางที่มีศักดินา 5,000[แก้].....	12

ขุนนางที่มีศักดินา 3,000 ที่รั้งหัวเมืองตรี และ หัวเมืองจัตวา[แก้].....13

คูเพิ่ม[แก้].....14

อ้างอิง[แก้].....14

บรรณานุกรม 15

ประวัติผู้เขียน 17

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อินเทอร์เน็ต เป็นหนึ่งในสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ(Chuesiang & Sanguandeekul, 2015) ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน โดยมีผู้ใช้งานทั่วทุกมุมโลก เนื่องจากเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่สามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้งานได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเข้าถึงได้ง่าย อินเทอร์เน็ตจึงถูกนำไปใช้ประโยชน์มากมายหลากหลาย โดยแต่เดิมอาจเป็นเพียงเครือข่ายเชื่อมโยงการสื่อสาร ให้ประชาชนผู้ใช้งานสามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว แต่ปัจจุบันได้ถูกพัฒนาคุณสมบัติให้สามารถรองรับความต้องการของผู้คนในยุคดิจิทัลมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่า อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นเทคโนโลยีที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมทั้งระดับประเทศ อีกทั้งยังเชื่อมโยงนานาประเทศเข้าด้วยกัน

อินเทอร์เน็ตถือกำเนิดขึ้นพร้อมกันกับการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์ในคอมพิวเตอร์ ในช่วงปี พ.ศ. 2493 ในยุคของสงครามเย็น ในโครงการอาร์ปาเน็ต (ARPANet) สังกัดกระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากต้องการระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถติดต่อสื่อสารและส่งการผ่านคอมพิวเตอร์ตัวอื่นได้ โดยไม่ต้องมีผู้คอยควบคุม เพราะหากถูกโจมตี คอมพิวเตอร์ส่วนที่เหลือจะยังต้องสามารถใช้งานต่อไปได้ ระบบได้ถูกพัฒนาต่อเนื่องอย่างรวดเร็ว จนในที่สุดจึงกลายมาเป็นเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน

อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยเริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ.2530 โดยการเชื่อมต่อมินิคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) ไปยังมหาวิทยาลัยเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2535 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ได้ทำการเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์กับมหาวิทยาลัย 6 แห่ง เข้าด้วยกันเรียกว่า "เครือข่ายไทยสาร" การให้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยได้เริ่มต้นขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ เดือน มีนาคม 2538

โดยความร่วมมือของรัฐวิสาหกิจ 3 แห่ง คือ การสื่อสารแห่งประเทศไทย องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และสำนักงานส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) โดยให้บริการในนาม บริษัท อินเทอร์เน็ต ประเทศไทย (Internet Thailand) เป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์รายแรกของประเทศไทย

อินเทอร์เน็ตนั้น มีคุณประโยชน์และความสำคัญต่อผู้คนในยุคไซเบอร์เป็นอย่างมากในหลายๆด้าน ยกตัวอย่าง ได้แก่ ด้านการศึกษา นักเรียน นักศึกษาสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลขนาดใหญ่ รวมถึงหนังสือออนไลน์และห้องสมุดออนไลน์ นอกจากนี้ ในด้านธุรกิจและการพาณิชย์ ผู้ใช้งานสามารถค้นหาข้อมูล พุดคุยแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการลงทุน อีกทั้ง สามารถนำสินค้ามาจำหน่ายในอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถช่วยลดต้นทุนของสินค้า ในด้านการบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ สามารถทำได้หลายรูปแบบตามความชอบและสนใจ เช่น ดูภาพยนตร์ ฟังเพลง หรือแม้กระทั่งจองโรงแรมหรือที่พักได้อย่างง่ายดาย จะเห็นได้ว่าเราสามารถใช้อินเทอร์เน็ตให้ประโยชน์ได้อย่างมากมายทั้งแก่ตนเองและสังคมรอบข้าง (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2556)

ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตกว่า 38 ล้านคน จากประชากรทั้งหมด 68 ล้านคน ซึ่งเป็นการใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านแล็ปท็อป/พีซี วันละ 4 ชั่วโมง 45 นาที ใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านมือถืออีกวันละ 3 ชั่วโมง 53 นาที และกว่า 86% ของจำนวนผู้ใช้งานมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตทุกวัน ถึงแม้ว่าภาครัฐจะมีนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) ซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งภาคเอกชนที่เร่งพัฒนาการเติบโตของเครือข่ายการให้บริการอินเทอร์เน็ต แต่จากผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตก็ยังคงพบว่า ปัญหาสำคัญที่เกิดจากการใช้อินเทอร์เน็ต 5 อันดับแรก ได้แก่ อันดับ 1 ความล่าช้าในการเชื่อมต่อ/ใช้งานอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 72.0), อันดับ 2 ปริมาณโฆษณาออนไลน์ที่รบกวน (ร้อยละ 41.6), อันดับ 3 การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตขาดหรือหลุดบ่อย (ร้อยละ 33.8), อันดับ 4 ค่าใช้จ่ายแพง (ร้อยละ 26.0) และอันดับที่ 5 การให้บริการอินเทอร์เน็ตยังไม่ทั่วถึง (ร้อยละ 20.3) (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ องค์การมหาชน, 2558)

เนื่องจากการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จึงทำให้มีปัญหาในการเชื่อมต่อ อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นด้วย และหลายครั้งที่เกิดปัญหา ผู้ใช้บริการต้องโทรเข้าไปสอบถามปัญหาจากเจ้าหน้าที่ Call Center ทุกครั้ง และ เจ้าหน้าที่ Call Center ที่จะสามารถตอบคำถามและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นให้ลูกค้า จำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคนิคต่างๆ และผ่านการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี หลายครั้งที่พบว่า การโทรเข้ามาสอบถามปัญหาของผู้ใช้งานเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำๆ และบางครั้งเป็นปัญหาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ด้วยข้อจำกัดต่างๆ ทางผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาระบบผู้เชี่ยวชาญ (Expert System) เพื่อช่วยในการวินิจฉัยปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตขึ้น เพื่อช่วยแก้ไขปัญหามือต้นให้กับผู้ใช้บริการ เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีความสามารถในการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาทางด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้นด้วยตนเองได้ ลดเวลาในการรอรับบริการจากทางเจ้าหน้าที่ Call Center และช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการติดต่อเข้าไปยังศูนย์ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต และระบบผู้เชี่ยวชาญเพื่อการวินิจฉัยปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ได้พัฒนาขึ้นยังมีประโยชน์กับผู้ให้บริการด้วย เจ้าหน้าที่ Call Center ที่ไม่มีความเชี่ยวชาญในด้านเทคนิคสามารถใช้ระบบนี้ในการวิเคราะห์ปัญหา และสามารถนำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาให้กับลูกค้าได้ เพื่อตอบสนองเป้าหมายหลักของการให้บริการ คือการทำให้ผู้ใช้บริการได้รับความพึงพอใจสูงสุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบผู้เชี่ยวชาญเพื่อการวินิจฉัยปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต กรณีศึกษา บริษัททรูอินเทอร์เน็ต
2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพ และความพึงพอใจของระบบผู้เชี่ยวชาญเพื่อการวินิจฉัยปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต กรณีศึกษา บริษัททรูอินเทอร์เน็ต ที่ได้พัฒนาขึ้น

3. คำถามของการวิจัย

1. ระบบผู้เชี่ยวชาญเพื่อการวินิจฉัยปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต กรณีศึกษา บริษัททรูอินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพในการทำงานเป็นอย่างไร
2. ผู้ใช้มีความพึงพอใจในการใช้งานระบบผู้เชี่ยวชาญเพื่อการวินิจฉัยปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเป็นอย่างไร

4. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในงานวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่ Call Center บริษัททรูอินเทอร์เน็ต เป็นผู้เชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้ใช้บริการ เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่น่าไปสร้างกฎเพื่อนำไปเก็บรวบรวมไว้ในฐานความรู้

กลุ่มที่ 2 ผู้ใช้งานระบบทั่วไป ได้แก่ ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต ของบริษัททรูอินเทอร์เน็ต เป็นผู้ประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจในการต่อการใช้งานระบบ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่ Call Center บริษัททรูอินเทอร์เน็ต ได้แก่ เจ้าหน้าที่ call center ที่แก้ไขปัญหาอินเทอร์เน็ตให้กับผู้ใช้บริการจำนวน 3 คน ของบริษัททรูอินเทอร์เน็ต ในปี 2558 ใช้การเลือกแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ call center คือ ต้องมีประสบการณ์ทางด้านกรแก้ไขปัญหาอินเทอร์เน็ตไม่น้อยกว่า 3 ปี

กลุ่มที่ 2 ผู้ใช้งานระบบทั่วไป ได้แก่ ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต ของบริษัททรูอินเทอร์เน็ต จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ระบบผู้เชี่ยวชาญเพื่อการวินิจฉัยปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต กรณีศึกษา บริษัททรูอินเทอร์เน็ต

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ประสิทธิภาพการทำงานของระบบผู้เชี่ยวชาญเพื่อการวินิจฉัยปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต กรณีศึกษา บริษัททรูอินเทอร์เน็ต

2.2.2 ความพึงพอใจในการใช้งานของผู้ใช้งานระบบผู้เชี่ยวชาญเพื่อการวินิจฉัยปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ฐานความรู้ (Knowledge Base System) คือ ส่วนที่ใช้เก็บความรู้ทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นความรู้ที่ได้จากตำรา หรือ ความรู้ที่ได้จากประสบการณ์

2. การวินิจฉัยปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Diagnose Internet Problem) คือ การตรวจสอบสาเหตุที่ทำให้ผู้ใช้บริการไม่สามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตได้

3. ระบบผู้เชี่ยวชาญ (Expert System) คือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีความฉลาดด้วยการใช้ความรู้ และขบวนการอนุมาน (Inference Procedure) ในการแก้ปัญหาที่ยุ่งยากขนาดที่ต้องใช้ประสบการณ์ ความชำนาญการของมนุษย์จึงจะแก้ไขได้ โดยอาศัยฐานความรู้ (Knowledge Base) และกลไกอนุมาน (Inference Engine) เป็นองค์ประกอบหลัก

4. กลไกอนุมาน (Inference Engine) คือ ส่วนที่ทำหน้าที่ค้นหาข้อมูล และความสัมพันธ์จากฐานข้อมูลที่มีอยู่ ค้นหาคำตอบ คาดคะเน และนำเสนอความแนะนำในแนวทางเดียวกับผู้เชี่ยวชาญ

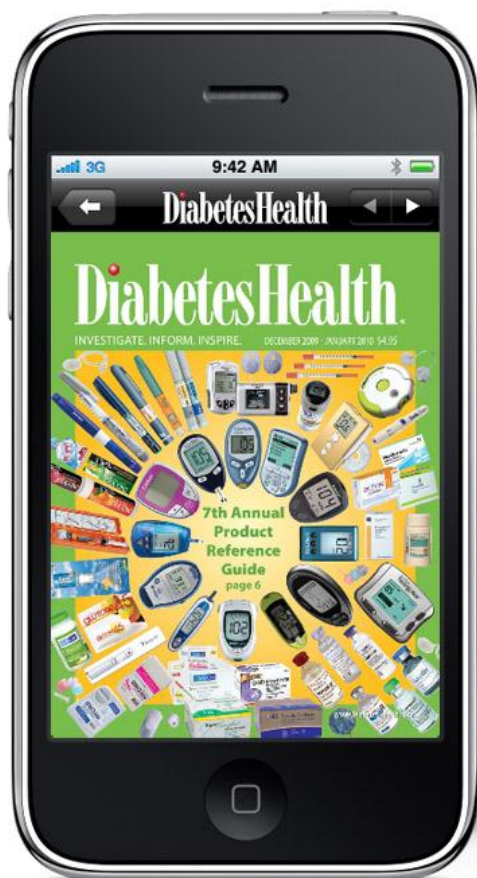
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

งานวิจัยนี้คาดว่าจะเกิดประโยชน์ดังนี้

1. ได้ระบบผู้เชี่ยวชาญที่เก็บรวบรวมความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบช่วยวินิจฉัยปัญหาทางการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตให้กับผู้ใช้บริการ

2. ผู้ใช้บริการสามารถตรวจสอบปัญหาที่พบและสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้เอง และเป็นการลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ call center ด้วย

DiabetesHealth Mobile

Healthy Meal

วิทยานิพนธ์

จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

บทความนี้**ไม่มีการอ้างอิงจากเอกสารอ้างอิงหรือแหล่งข้อมูล** โปรดช่วยพัฒนาบทความนี้โดยเพิ่มแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เนื้อหาที่ไม่มีการอ้างอิงอาจถูกคัดค้านหรือนำออก

แม่แบบ:บุคคลกิมมิงสากล

วิทยานิพนธ์, ปริญญาานิพนธ์ หรือ ดุษฎีนิพนธ์ (อังกฤษ: **thesis** หรือ **dissertation**) เป็นเอกสารที่เขียนโดย **นักวิจัย** **นักศึกษา** หรือนักวิชาการ พรรณนาขั้นตอน วิธีการ และผลการศึกษาวิจัยที่ค้นคว้าวิจัยมาได้ โดยเขียนอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน สำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา วิทยานิพนธ์เป็นเอกสารบังคับในการจบการศึกษา สำหรับนักวิจัยหรือนักวิชาการจะใช้เป็นเอกสารในการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ

เนื้อหา

[[ซ่อน](#)]

• ส่วนประกอบของวิทยานิพนธ์

- 1.1 ส่วนนำ
- 1.2 ส่วนเนื้อความ
- 1.3 ส่วนเอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรม

• 2อ้างอิง

ส่วนประกอบของวิทยานิพนธ์[แก้]

วิทยานิพนธ์มีส่วนประกอบใหญ่ๆ 3 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อความ และส่วนเอกสารอ้างอิงหรือ**บรรณานุกรม**

ส่วนนำ[แก้]

ส่วนนำ (Preliminaries) มักประกอบด้วย ปกวิทยานิพนธ์ ใบบรองปก และหน้าปกใน ซึ่งจะบอกเกี่ยวกับ ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์ ผู้แต่ง **อาจารย์ที่ปรึกษา** และสถาบันที่เป็นเจ้าของวิทยานิพนธ์นั้น ต่อด้วยหน้าอนุมัติ ซึ่งเป็นหน้าสำหรับกรรมการตรวจและสอบวิทยานิพนธ์ลงนามเพื่ออนุมัติรับรองวิทยานิพนธ์ และตามด้วยส่วนสำคัญของส่วนนำ คือ **บทคัดย่อ** ซึ่งเป็นการสรุปสาระสำคัญของวิทยานิพนธ์ทั้งเล่มแบบสั้นๆ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้อ่านทราบถึงเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ ในส่วนนำจะมี**สารบัญ**ต่างๆ ปดท้าย อาทิ สารบัญเนื้อหา สารบัญตาราง สารบัญภาพ

วิทยานิพนธ์บางเล่มจะมี**กิตติกรรมประกาศ** ในส่วนนำด้วย มักจะอยู่ก่อนหน้าบทคัดย่อ กิตติกรรมประกาศเป็นส่วนที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์บรรยายแสดงความขอบคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าและจัดทำวิทยานิพนธ์ อาทิเช่น ขอบขอบคุณผู้มีพระคุณ บิดามารดา และอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นต้น

ส่วนเนื้อความ[แก้]

ส่วนเนื้อความ (Text) คือส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์ เป็นการพรรณนาขั้นตอน วิธีการ และผลการศึกษาวิจัย โดยส่วนเนื้อความมักประกอบด้วยเนื้อหาหลักๆ 3 ส่วน คือ บทนำ ตัวเรื่อง และ บทสรุป

บทนำ (Introduction) เป็นส่วนที่ผู้เขียนใช้อธิบายถึง ที่มาและความสำคัญของปัญหาที่นำไปสู่การค้นคว้าวิจัย และสรุปสาระสำคัญของสิ่งที่จะทำการศึกษาวิจัยจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นส่วนที่ให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการค้นคว้าวิจัย จากนั้นเป็นการกล่าวถึง **หลักการ ทฤษฎี** ตัวแบบ แนวเหตุผล ที่จะใช้อ้างอิงหรือเป็นหลักเกณฑ์ในการสนับสนุนผลการศึกษาวิจัยที่ค้นคว้าวิจัยมาได้ จากนั้นกล่าวถึง **วัตถุประสงค์**ของการวิจัย ขอบเขตของการศึกษาวิจัย และ **นิยามศัพท์** เพื่ออธิบายคำศัพท์ที่ได้กำหนดขึ้น โดยมีความหมายเฉพาะตัวสำหรับการค้นคว้าวิจัยนั้นๆ เท่านั้น ในส่วนบทนำของบางเล่มจะมี**สมมุติฐาน** เพื่อเป็นการคาดคะเนถึงผลการค้นคว้าวิจัย ที่สอดคล้องวัตถุประสงค์ของการวิจัยนั้นๆ ด้วย

ตัวเรื่อง (Body of the text) วิทยานิพนธ์แต่ละสาขาวิชา จะมีแบบฉบับในการเขียนเนื้อหาตัวเรื่องแตกต่างกันไป ส่วนประกอบหลักๆ ของตัวเรื่องมักประกอบด้วย การอธิบายวิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จากนั้นจึงกล่าวโดยละเอียดถึงผลที่ได้จากการค้นคว้าวิจัย ด้วยวิธีการต่างๆ ตามวิธีดำเนินการวิจัย หลังจากกล่าวถึงผลที่ได้จากการค้นคว้าวิจัยแล้ว ก็จะเป็นส่วนสาระสำคัญของตัวเรื่อง คือการอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งเป็นการวิจารณ์หรือการอภิปรายผลการวิจัยเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจารณ์หรือการอภิปรายผลการวิจัย มักเป็นการอธิบายให้ผู้อ่านเห็นความสัมพันธ์ของ **หลักการ ทฤษฎี** ตัวแบบ แนวเหตุผล หรือกฎเกณฑ์ ที่สอดคล้องกับผลของการค้นคว้าวิจัย หรือนำเสนอให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของผลการศึกษาวิจัยที่สนับสนุนหรือคัดค้านสมมุติฐานที่มีผู้เสนอก่อนหรือที่ผู้เขียนสร้างขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถยกตัวอย่างเปรียบเทียบผลการค้นคว้าวิจัยของผู้เขียนกับของบุคคลอื่น โดยเน้นปัญหาหรือข้อโต้แย้งในสาระสำคัญของเรื่อง ทั้งนี้การเขียนตัวเรื่องอาจสอดแทรกเนื้อหาบางอย่างในส่วนท้าย เช่น ชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียของวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ใช้ในการค้นคว้าวิจัย นำเสนอปัญหาและอุปสรรคในการค้นคว้าวิจัย แนะนำแนวทางที่จะนำผลการค้นคว้าวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ หรือเสนอคำแนะนำสำหรับการแก้ปัญหา หรือปรับปรุงสถานการณ์ที่ได้จากการค้นคว้าวิจัย รวมทั้งเสนอแนวความคิดปัญหาหรือหัวข้อใหม่สำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไป

บทสรุป (Conclusion) เป็นส่วนที่นำเสนอผลการค้นคว้าวิจัย โดยสรุปเป็นประเด็นสาระสำคัญของผลของการศึกษาวิจัย ผู้เขียนสามารถอธิบายแนวคิดสำคัญที่ได้จากการศึกษาวิจัย และวิพากษ์วิจารณ์ผลการวิจัยพร้อมทั้งแนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาโดยสรุปได้

ส่วนเอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรม(แก้)

ส่วนเอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรม (References or Bibliography) จะแสดงรายชื่อหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ บุคคล และวัสดุต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และได้อ้างอิงในส่วนนำและเนื้อความ เพื่อให้ผู้สนใจสามารถค้นคว้าข้อมูลเหล่านั้นในเชิงลึกต่อไป

วิทยานิพนธ์บางเล่มอาจมี **ภาคผนวก (Appendix)** เพื่อนำเสนอข้อมูลต่างๆ หรือสิ่งที่จะช่วยให้เข้าใจสาระของวิทยานิพนธ์ดียิ่งขึ้น เนื้อหาประกอบด้วยเอกสารข้อเท็จจริงต่างๆ ดังนี้ ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนเนื้อเรื่อง ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการปฏิบัติการ เช่น การทดลอง การศึกษา เฉพาะกรณี สำเนาเอกสารหายาก คำอธิบายระเบียบวิธี กระบวนการและวิธีการรวบรวมข้อมูล แบบฟอร์ม **แบบสำรวจ แบบสอบถาม** ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล **โปรแกรมคอมพิวเตอร์** ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ คำอธิบายเกี่ยวกับขั้นตอน หรือวิธีการ **นามานุกรม (directory)** ของบุคคลที่อ้างอิงในวิทยานิพนธ์

หน้าสุดท้ายของวิทยานิพนธ์ มักมีประวัติผู้เขียน (**Curriculum vitae หรือ Vita**) ซึ่งเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติการศึกษาและการทำงานของผู้เขียน ประวัติผู้เขียนโดยทั่วไป ประกอบด้วย **ชื่อนามสกุล** พร้อมคำนำหน้า ได้แก่ **นาย นางสาว นาง ยศ บรรดาศักดิ์ ราชทินนาม สมณศักดิ์** พร้อมทั้งวันเดือนปีและสถานที่เกิด **วุฒิการศึกษา** ตั้งแต่ระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป **สถานศึกษา** และ พ.ศ. ที่สำเร็จการศึกษา รวมทั้งประสบการณ์ ผลงานทางวิชาการ รางวัล หรือ **ทุนการศึกษา** เฉพาะที่สำคัญ ตำแหน่งและสถานที่ทำงานของผู้เขียน

ปัจจุบันในการจัดการบรรณานุกรม สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการบรรณานุกรม หรือรายการที่นำมาอ้างอิงได้ ตัวอย่างเช่น โปรแกรม **EndNote Procite** ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกในการลงรายการอ้างอิงที่สมบูรณ์และถูกต้อง

อ้างอิง(แก้)

- สิทธิธีรธรรม. การสร้างสรรค์งานวิทยานิพนธ์และวิทยานิพนธ์. **ISBN 9749212354**
- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ **คู่มือการเขียนวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ พ.ศ. 2547**

บทความเกี่ยวกับ**วิชา ความรู้** และศาสตร์ต่างๆนี้ยังเป็น**โครง** คุณสามารถช่วยวิกิพีเดียได้โดย**เพิ่มข้อมูล**

ประวัติ[แก้]

บรรดาศักดิ์ของขุนนางไทยมีความแตกต่างกับตะวันตกเนื่องจากระบบที่แตกต่างกัน ขุนนางตะวันตกเป็นขุนนางสืบตระกูล และไม่ใช้ข้าราชการ แม้ว่าขุนนางบางคนรับราชการ แต่ขุนนางไทยเป็นข้าราชการ และตำแหน่งขุนนางผูกพันกับระบบราชการ ส่วนขุนนางตะวันตกนั้น ตำแหน่งขุนนางผูกพันกับการถือครองที่ดิน ที่ได้รับพระราชทานไว้แต่เดิม และส่วยสาอากร หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ดินนั้น ขุนนางตะวันตก จึงมีส่วนคล้ายกับเจ้าต่างกรมของไทย ในส่วนของผลประโยชน์ในตำแหน่ง เช่น ส่วย กำลังคน เป็นต้น แต่เจ้าต่างกรมของไทย ก็ไม่ได้สืบตระกูล

ดังนั้น บรรดาศักดิ์ของขุนนางไทยจึงน่าจะเป็นชั้นยศ (Rank) มากกว่าเป็นบรรดาศักดิ์ (Title) ตามหลักการสมัยใหม่ การเทียบตำแหน่งขุนนางไทยโบราณกับปัจจุบันจึงไม่ยากนัก เพราะเมื่อเป็นชั้นยศ ที่หมายถึงลำดับสูงต่ำของคนในระบบนั้น ก็เอาระดับสูงสุด กับต่ำสุดมาเทียบกัน และประมาณการเอาได้ โดยไม่ยาก แต่อาจจะไม่ตรงกันโดยสมบูรณ์ แต่ก็จะทราบอย่างคร่าวๆ เช่น

- ข้าราชการระดับ 1 เทียบ "นาย"
- ข้าราชการระดับ 2 เทียบ "พัน" หรือ "หมื่น"
- ข้าราชการระดับ 3,4 เทียบ "ขุน" (เพราะระดับ 3 ถือเป็นข้าราชการสัญญาบัตร)
- ข้าราชการระดับ 5,6 เทียบ "หลวง"
- ข้าราชการระดับ 7,8 เทียบ "พระ"
- ข้าราชการระดับ 9,10 เทียบ "พระยา" (โดยระดับ 10 อาจเทียบพระยานาหมื่น คือศักดินา 10,000 ส่วนระดับ 9 เทียบพระยาศักดินาต่ำลงมาคือ 5,000)
- ข้าราชการระดับ 11 เทียบ "เจ้าพระยา"

ส่วน บรรดาศักดิ์ "สมเด็จพระยา" นั้น ต้องยกเป็นตำแหน่งพิเศษออกไป เพราะพระราชทานพิเศษเฉพาะตัวจำนวนไม่มาก จึงเป็นกรณีพิเศษ ไม่อาจเทียบได้กับข้าราชการปัจจุบัน แต่เหมือนกับการยกสามัญชน ขึ้นเทียบเท่าเจ้าต่างกรมมากกว่า อย่างไรก็ตาม นี่เป็นการเทียบเพียงคร่าวๆ เท่านั้น

หากจะเทียบขุนนางสมัยก่อนกับข้าราชการในสมัยปัจจุบันอาจเทียบได้ดังนี้ คือ ตำแหน่ง ปลัดทูลฉลอง ในสมัยโบราณ ซึ่งปัจจุบันเรียก ปลัดกระทรวง นั้นในสมัยโบราณมักมีบรรดาศักดิ์เป็น "พระยา" ส่วนตำแหน่ง เจ้ากรม ในสมัยโบราณ ปัจจุบันเรียก อธิบดี สมัยโบราณนั้น เจ้ากรมมักมีบรรดาศักดิ์เป็น "พระยา" หรือ "พระ" เพราะฉะนั้นหากจะเทียบเคียงกันจริงๆนั้น เทียบได้ยาก แต่ก็พอเปรียบเทียบได้ดังนี้ คือ ปลัดกระทรวง มีบรรดาศักดิ์เป็น พระยา รองปลัดกระทรวง,อธิบดี มีบรรดาศักดิ์ เป็น "พระยา" หรือ "พระ" รองอธิบดี,ผู้อำนวยการสำนัก มีบรรดาศักดิ์เป็น "หลวง" ผู้อำนวยการกอง,หัวหน้ากลุ่มงาน มีบรรดาศักดิ์เป็น "หลวงหรือขุน"

ได้มีการประกาศยกเลิกบรรดาศักดิ์ของไทย เมื่อ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2485 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล^[ก] ต่อมาประกาศดังกล่าวก็ถูกยกเลิกในเวลาต่อมาเมื่อ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2487^[ข] และต่อมาได้มีพระราชบัญญัติคืนยศ บรรดาศักดิ์ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และสิทธิในการรับเบี้ยหวัดบำเหน็จและบำนาญ พุทธศักราช 2489 เพื่อนิรโทษกรรมแก่ผู้ต้องโทษทางการเมือง^[ค] ในสมัยรัฐบาลของ**ควง อภัยวงศ์**ได้มีการประกาศใช้บรรดาศักดิ์อีกครั้ง จนถึง พ.ศ. 2491 รัฐบาล**จอมพล ป.พิบูลสงคราม**ได้ยกเลิกบรรดาศักดิ์ การประกาศให้มีผู้ได้รับบรรดาศักดิ์กลับคืนมีปรากฏใน**ราชกิจจานุเบกษา**ครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. 2512^[ง]

บรรดาศักดิ์ขุนนางไทย[แก้]

บรรดาศักดิ์ของ**ขุนนางไทย**แบ่งออกได้เป็น 8 ระดับ^[ก]คือ

1. เจ้าพระยา
2. พระยา
3. พระ หรือ จมื่น
4. หลวง
5. ขุน
6. หมื่น
7. พัน
8. นาย หรือ หมู่

- **หมายเหตุ** สมเด็จพระเจ้าพระยา เป็นบรรดาศักดิ์พิเศษที่ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นในบางรัชกาล

แต่ละบรรดาศักดิ์ จะมี **ศักดินา** ประกอบกับบรรดาศักดิ์นั้นด้วย ระบบขุนนางไทย ถือว่า ศักดินา สำคัญกว่า **บรรดาศักดิ์** เพราะศักดินา จะใช้เป็นตัววัดในการ**ปรับโทษ** และ **พิณัย** ในกรณีขึ้นศาล บรรดาศักดิ์ ใน **พระไอยการนาพลเรือน นาทหาร หัวเมือง** นี้ ก่อนข้างสับสนและไม่เป็นระบบ คล้ายๆ กันว่า ผู้ออกกฎหมายนึกอยากจะให้บรรดาศักดิ์ใด ศักดินาเท่าไร ก็ใส่ลงไป โดยไม่ได้จัดเป็นระบบแต่อย่างใด (เพิ่มเติมวันที่ 4 มีนาคม 2550 ตามความเห็นไม่คิดว่าจะจัดไม่เป็นระบบแต่อย่างใด แต่เป็นลักษณะอย่าง เช่น เมืองตากเป็นเมืองเล็กๆ พระยาดกอาจถือศักดินาสูงสุดอยู่ในเมืองตาก หมายความว่าใหญ่สุดในเมืองตากทั้งศักดินาและบรรดาศักดิ์ แต่อย่างที่บอกไป เมืองตากเป็นเมืองเล็ก เป็นไปได้ว่าอาจมีศักดินาต่ำกว่าขุนของอยุธยา ซึ่งถือว่าเป็นเมืองใหญ่ก็ได้ ทั้งนี้ควรหาข้อมูลเปรียบเทียบตรงจุดนี้ให้กระจ่าง) ดังนั้น จึงมีขุนนางใน กรมช่างอาสาสิบหมื่น หรือ บางกรม ที่มีบรรดาศักดิ์เป็นพระยา แต่ศักดินาต่ำกว่า 1,000 ซึ่งถือเป็นขุนนางระดับต่ำ

ในสมัยต่อมาได้มีการเพิ่มเติม บรรดาศักดิ์ต่าง ๆ จากทำเนียบพระไอยการนาพลเรือน นาทหาร หัวเมืองขึ้นอีกเป็นอันมาก

ขุนนางของไทยสมัยโบราณ ไม่เหมือนกับขุนนางในประเทศตะวันตก คือ ไม่ได้เป็นขุนนางสืบตระกูล ผู้ที่ได้ครองบรรดาศักดิ์ก็อยู่ในบรรดาศักดิ์เฉพาะคนเท่านั้น จึงเทียบได้กับข้าราชการ หรือ ระบบชั้นยศของข้าราชการในสมัยปัจจุบัน ที่มีการแบ่งเป็นระดับต่างๆ แต่ขุนนางไทยในสมัยโบราณ จะมี**ราชทินนาม** และ **ศักดินา** เพิ่มเติมแตกต่างจากข้าราชการในปัจจุบันที่มีเพียงชั้นยศเท่านั้น

บรรดาศักดิ์ **จมื่น** หรือ **พระนาย** นั้น เป็นบรรดาศักดิ์ หัวหน้านามหาดเล็ก ในกรมมหาดเล็ก ศักดินา 800-1000 เทียบได้เท่ากับ บรรดาศักดิ์พระ ที่มีศักดินาใกล้เคียงกัน แต่จมนั้นนั้น ได้รับการยกย่องมากกว่า เนื่องจากอยู่ใกล้ชิดพระเจ้าแผ่นดิน และมักจะมีอายุยังน้อย อยู่ในระหว่าง 20-30 ปี มักเป็นลูกหลานของขุนนางชั้นผู้ใหญ่ที่นำมาถวายตัวรับใช้ใกล้ชิด พระเจ้าแผ่นดิน และเป็นช่องทางเข้ารับราชการต่อไปในอนาคต

ส่วนคำว่า **ออก** ที่เดิมนั้น บรรดาศักดิ์สมัยโบราณนั้น เช่น ออกญา ออกขุน ออกหลวง นั้น มักเป็นคำแสดงความอาวุโสในบรรดาศักดิ์นั้น แต่ยังไม่ได้เลื่อนขึ้นไปยังบรรดาศักดิ์ที่สูงกว่า

สมเด็จพระเจ้าพระยา[แก้]

บรรดาศักดิ์ สมเด็จพระเจ้าพระยา นั้น เพิ่งมาครั้งแรกในสมัยพระเจ้าตากสินมหาราช ต่อมาใน**รัชกาลที่ 4** และ**รัชกาลที่ 5** ได้สถาปนาขึ้นอีก 1 ท่าน หลังจากนั้น ก็ไม่มีผู้ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระเจ้าพระยาอีก สมเด็จพระเจ้าพระยาจึงมีเพียง 4 ท่าน คือ

1. **สมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก** บรรดาศักดิ์สุดท้ายในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกฯ ก่อนปราบดาภิเษกเป็นพระเจ้าแผ่นดินราชวงศ์ใหม่
2. **สมเด็จพระปฐมบรมหาพระบูรวงศ์** ศักดินา 30,000 สถาปนาขึ้นในรัชกาลที่ 4
3. **สมเด็จพระปฐมบรมหาพิชัยญาติ** ศักดินา 30,000 สถาปนาขึ้นในรัชกาลที่ 4
4. **สมเด็จพระปฐมบรมหาศรีสุริยวงศ์** ศักดินา 30,000 สถาปนาขึ้นในรัชกาลที่ 5

ในสมัยรัชกาลที่ 5 ที่มีการติดต่อกับประเทศตะวันตก ฝรั่งเศสเทียบให้บรรดาศักดิ์ "สมเด็จพระเจ้าพระยา" เทียบเท่ากับ ขุนนางตะวันตกชั้น "Grand Duke" โดยหนังสือที่มีถึง สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ นั้นเรียกท่านว่า ดยุก

สมเด็จพระเจ้าพระยาในสมัยรัตนโกสินทร์มีศักดินา 30,000 เสมอ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ กรมพระยา แล้วยังรับ เครื่องประกอบอิสริยยศ ทองคำลงยาราชาวดี เสมอเจ้าต่างกรม มีพระกลดกางกั้น มีพระแสงราชอาวุธสิทธิ์ หากถวายชนม์ ก็ให้ใช้คำว่า พิราลัย

เจ้าพระยา[แก้]

ส่วนบรรดาศักดิ์ เจ้าพระยานั้น เป็นบรรดาศักดิ์ขุนนางที่สูงที่สุด ตามพระไอยการนาพลเรือน นายทหาร หัวเมือง ในสมัยอยุธยา มีเพียง 5 ตำแหน่ง (ศักดินา 10,000) คือ

1. เจ้าพระยามหาอุปราชหัตถ์วงษ์องค์กษัตริย์ดิศรินทร สุรินทรเดโชไชยมหัยสุริยภักดีแสนอญาราช ขุนนางอาวุโสหน้าพระที่นั่ง (ตอนหลังให้เลิกเนื่องจากมีพระมหาอุปราชศักดินา 100000 ทำหน้าที่แทน)

อัครมหาเสนาบดี (ปกติศักดินา 10000 เว้นแต่ถ้าเป็นเจ้าต่างกรมให้ศักดินาสูงกว่า 10000)[แก้]

1. เจ้าพระยาจักรีศรีอริยวงษ์สมุหนายกอัครมหาเสนาบดีอะโยพิริยรากรมภาหุ สมุหนายก หัวหน้าขุนนางฝ่ายพลเรือน (อัครมหาเสนาบดี ผู้รับผิดชอบเมืองฝ่ายเหนือทั้งปวงแทนพระเจ้าแผ่นดิน)
2. เจ้าพระยามหาเสนาบดีวิริยภักดีดิศรินทรสุรินทรทฤไชยอะโยพิริยปรกรมภาหุ สมุหพระกลาโหม หัวหน้าขุนนางฝ่ายทหาร (อัครมหาเสนาบดีผู้รับผิดชอบเมืองปักษ์ใต้ทั้งปวงแทนพระเจ้าแผ่นดิน)

เจ้าพระยามหานครผู้ครองหัวเมืองชั้นเอก (ศักดินา 10000)[แก้]

1. เจ้าพระยาสุรศรีพิศมาธิราชชาติพิทยธิบศวรธิบคือภย์วิริยปรกรมภาหุ เจ้าเมืองพิษณุโลก หัวเมืองชั้นเอก
2. เจ้าพระยาสิริธรรมราชชาติโชไชยมหัยสุริยภักดีอะโยพิริยปรกรมภาหุ เจ้าเมืองนครศรีธรรมราช หัวเมืองชั้นเอก

พระยา[แก้]

ส่วน บรรดาศักดิ์ พระยา นั้น เป็นบรรดาศักดิ์ สำหรับขุนนางระดับสูง หัวหน้ากรมต่างๆ เจ้าเมืองชั้นโท และแม่ทัพสำคัญ ในพระไอยการฯ มีเพียง 33 ตำแหน่ง ดังนั้น จึงมีประเพณี พระราชทานเครื่องยศ (โปรดดูเรื่อง [เครื่องราชอิสริยยศไทย](#)) ประกอบกับบรรดาศักดิ์ด้วย โดย พระยาที่มีศักดินามากกว่า 5,000 จะได้รับพระราชทานพานทอง ประกอบเป็นเครื่องยศ จึงเรียกกันว่า **พระยาพานทอง** ซึ่งถือเป็นขุนนางระดับสูง ส่วนพระยาที่มีศักดินาต่ำกว่านี้ จะไม่ได้รับพระราชทานพานทอง

ในเรื่องนี้ จึงมีประเด็นความเชื่อ โดยบุตรขุนนางที่เกิดใหม่ บิดามารดาพานทอง ไปรองรับทารกที่เกิดใหม่นั้น พร้อมอธิษฐานว่า ขอให้บุตรของตนมีวาสนาได้เป็นพระยาพานทองในอนาคต หากเทียบกับปัจจุบัน พระยาพานทอง ลงเทียบได้กับข้าราชการ ผู้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษหรือ ทหารชั้นยศนายพล ตำแหน่ง เจ้ากรมทหาร เพราะในปัจจุบันการมอบตำแหน่งพระยาพานทองคือผู้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ [ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ](#) และเครื่องราชอิสริยาภรณ์สูงกว่าทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษตามลำดับเกียรตินับขึ้นไปนั้น เป็นต้น

ขุนนางที่มีศักดินา 10,000[แก้]

ขุนนางที่มีศักดินา 10,000 ที่ถือว่าเป็นขุนนางระดับสูงนั้น นอกจาก **เจ้าพระยา** ทั้งห้าตำแหน่งนั้นแล้ว ในทำเนียบพระไอยการฯ ยังมีอีก 16 ตำแหน่ง แต่มีบรรดาศักดิ์ระดับต่ำกว่าเจ้าพระยา คือ

จตุสดมภ์ (เสาหลักราชการทั้ง 4 - ศักดินา 10000 ต่ำกว่าอัครมหาเสนาบดี)[แก้]

1. พระขามราชอินทราชาธิบดีศรีวิชัยบริรักษ์โลกาทมทะพระราช เสนาบดีนครบาล (ที่ จตุสดมภ์ - ภายหลังได้แก่จาก พระยา เป็นเจ้าพระยา)
2. ออกพญาธรรมาธิบดีศรีวิชัยพงษวงษ์กัศิบดีนครเดโชไชยมะใหญ่สุ(ปีมะนั้นที่ ชื่อเสียง & วัลลภ อัสวพิงรุ้ง, 2014)ริยาธิบดีรัตนมกล เทียรบาล เสนาบดีกรมวัง (ที่ จตุสดมภ์ - ภายหลังได้แก่จาก พระยา เป็นเจ้าพระยา)
3. ออกพญาศรีธรรมราชชะชาติอำมาตยานุชิตพิพิรัตนราชโกษาธิบดีอะภัยิพิริยะกรมภาณุ คราวบัวแก้ว เสนาบดีกรมพระคลัง (ที่ จตุสดมภ์ - ภายหลังได้แก่จาก พระยา เป็นเจ้าพระยา แล้ว ภายหลังได้ยกให้เป็นที่ระดับเดียวกับอัครมหาเสนาบดี เพราะต้องรับผิดชอบด้านการคลังและการต่างประเทศ รวมทั้งหัวเมืองชายทะเลฝ่ายตะวันออก)
4. ออกญาพลเทพราชเสนาบดีศรีไชยชนพรัดนเกษตราธิบดี เสนาบดีกรมนา (ที่ จตุสดมภ์ - ภายหลังได้แก่จาก พระยา เป็นเจ้าพระยา)

ขุนนางชั้นสูงระดับนาหมื่น ที่ต่ำกว่าจตุสดมภ์(แก่)

1. ออกญาพระเสด็จสุเรนทราชาธิบดีศรีสุภะราชพิริยภาณุ เจ้ากรมธรรมการ
2. พระมหาราชครูพระราชประะ โรหิตาจารย์ราชสุภาวดีศรีบรมหยังองค์บุริ โสคมพรหมญาณวิบูลสถิสุงจิรด วิวิทเขตพรมพทุทธาจารย์ ปุโรหิต
3. พระมหาราชครูพระครูมหิธรธรรมราชสุภาวดีศรีวิสุทธิคุณวิบูลธรรมวิสุทธิพรหมจาริยาธิบดีศรีพทุทธาจารย์ พราหมณ์
4. พระขารามจัตุรงค์ อางวางกรมอาสาหกเหล่า
5. ออกญาศรีราชเดโชไชยอะไกรพิริยปรากรมภาณุ เดโช เจ้ากรมอาสาหกเหล่าขวา
6. ออกญาศรีราชเดโชไชยท่ายน้ำอะไกรพิริยปรากรมภาณุ ท่ายน้ำ เจ้ากรมอาสาหกเหล่าซ้าย

ออกญานาหมื่นที่รั้งหัวเมืองชั้นโท (ภายหลังให้ยกเป็นเจ้าพระยา)(แก่)

1. ออกญาเกษตรสงครามราชเสนาญาธิบดีศรีสังขาลย์อภัยิพิริยปรากรมภาณุ เจ้าเมืองสวรรคโลก
2. ออกญาศรีธรรมศุกรราชชาติบดินทรสุนทรฤไชยอภัยิพิริยภาณุ เจ้าเมืองสุโขทัย
3. ออกญาธรรมรงค์สงครามรามกัศิบดีอภัยิพิริยภาหะ เจ้าเมืองกำแพงเพชร
4. ออกญาเพชรรัตนสงครามรามกัศิบดีอภัยิพิริยภาหะ เจ้าเมืองเพชรบูรณ์
5. ออกญากำแพงสงครามรามกัศิบดีอภัยิพิริยปรากรมภาณุ เจ้าเมืองนครราชสีมา (ภายหลังได้รับการยกเป็นหัวเมืองชั้นเอกเพราะศึกเจ้าอนุเวียงจันทน์)
6. ออกญาไชยราชาธิบดีศรีธรรมรงค์ฤไชยอภัยิพิริยปรากรมภาณุ เจ้าเมืองตะนาวศรี
7. ออกญาสุนทรภักดีศรีธรรมรงค์จางวางอภัยิพิริยปรากรมภาณุ เจ้าเมืองสุรินทร์

ขุนนางที่มีศักดินา 5,000(แก่)

ขุนนางที่มีศักดินา 5,000 ตามพระไอยการฯ ซึ่งถือว่าเป็นขุนนางระดับสูง รองลงมาจากขุนนางศักดินา 10,000 มี 21 ตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

1. ออกญาศรีสุริยะราชาไชยอภัยิพิริยภาหะ เจ้าเมืองเมืองพิษณุ
2. ออกญาเทพาธิบดีศรีธรรมรงค์ฤไชยอภัยิพิริยภาหะ เจ้าเมืองเมืองพิเชียร
3. ออกญาไกรเพชรรัตนสงครามรามกัศิบดีอภัยิพิริยภาหะ เจ้าเมืองเมืองนครสวรรค์
4. ออกญาแก้วเคารพพิไชยกัศิบดีนครเดโชไชยอภัยิพิริยภาหะ เจ้าเมืองเมืองพัทลุง
5. ออกญาคางะทราชาธิบดีศรีสุรัตมูลหนัก เจ้าเมืองเมืองชุมพร
6. ออกพระไชยธิบดีศรีธรรมรงค์ฤไชยอภัยิพิริยภาหะ เจ้าเมืองเมืองฉันทบูรณ์
7. ออกพระวิจิตรภักดีศรีพิไชยสงคราม เจ้าเมืองเมืองไชยา
8. ออกพระราชสุภาวดี ศรีสะจะเทพนรายสมุหะมาตยาธิบดีศรีสุเรนทราวมศวร เจ้ากรมพระสุรัสวดีกลาง

9. ออกพระศรีภูริยปรีชาราชเสนาบดีศรีสารลักษณ์ เจ้ากรมอาลักษณ์
10. พระราชครูพระครูพิเศษวราธิบดีศรีธรรมพรหมัน
11. พระธรรมสาทร โหระคาจารย์ปลัดมหิธร พรหมัน
12. พระราชครูพระครูพิรามราชสุภาวดีศรีเวทภูทามะณีศรีบรมหงษ์ ปุโรหิต
13. พระอุไทยธรรม เจ้ากรมภูษามาลา
14. พระเทพราชธิบดีศรีสุริยาภิชาติสุริยวงษ์องค์สมุหะ สมุหะพระคชบาลจางวางขวา
15. พระสุรินทรราชาธิบดีศรีสุริยศักดิ์ สมุหะพระคชบาลจางวางซ้าย
16. พระเพชรพิไชย จางวาง กรมล้อมพระราชวัง
17. พระราชกัณฑ์ศรีรัตนราชสมบัติพิริยภาหะ เจ้ากรมพระคลังมหาสมบัติ
18. พระพิชัยสงคราม เจ้ากรมอาสาซ้าย
19. พระรามคำแหง เจ้ากรมอาสาขวา
20. พระพิชัยรณฤทธิ เจ้ากรมเขนทองขวา
21. พระวิชิตณรงค์ เจ้ากรมเขนทองซ้าย

ขุนนางที่มีศักดินา 3,000 ที่รั้งหัวเมืองตรี และ หัวเมืองจัตวา^[แก้]

1. พระราชฤทธานพหลกัณฑ์ ปลัดเมืองพิษณุโลก
2. พระศรีราชสงคราม ปลัดเมืองนครศรีธรรมราช
3. ออกพระศรีสุรินทฤไชย เจ้าเมืองเพชรบุรี
4. ออกพระสุระบดินทร์สุรินทฤไชย เจ้าเมืองชัยนาท
5. ออกเมืองอินทบุรี เจ้าเมืองอินทบุรี
6. ออกเมืองพรหมบุรี เจ้าเมืองพรหมบุรี
7. ออกพระผู้สารสงคราม เจ้าเมืองสิงห์บุรี
8. ออกพระนครพรหมัน เจ้าเมืองลพบุรี
9. ออกพระพิไชยณรงค์ เจ้าเมืองสระบุรี
10. ออกพระพิไชยสุนทร เจ้าเมืองอุทัยธานี
11. ออกพระศรีสิทธิกัน เจ้าเมืองมโนรมย์
12. ออกพระวิเศษไชยชาญ เจ้าเมืองวิเศษไชยชาญ
13. ออกพระสวารคนบุรี เจ้าเมืองสวารคนบุรี
14. ออกพระพิไชยกัณฑ์ศรีมไทยสวรรค เจ้าเมืองกาญจนบุรี
15. ออกพระพลคนบุรี เจ้าเมืองทรโยค
16. ออกพระสุนทรสงครามรามพิไชย เจ้าเมืองสุพรรณบุรี
17. ออกพระศรีสวัสดิ์บุรี เจ้าเมืองศรีสวัสดิ์
18. ออกพระสุนทรบุรีศรีพิไชยสงคราม เจ้าเมืองนครไชยศรี
19. ออกพระอมรินฤไชย เจ้าเมืองราชบุรี
20. ออกพระพิบูลย์สงคราม เจ้าเมืองนครนายก
21. ออกพระอุไทยธานี เจ้าเมืองปราจีนบุรี

22. ออกพระพิไชยศักดิ์ศรีวิสุทธิสงคราม เจ้าเมืองกุย
23. ออกพระราชศักดิ์ศรีสงคราม เจ้าเมืองระยอง
24. พระวิเศษฤๅไชย เจ้าเมืองฉะเชิงเทรา
25. พระนันทบุรีศรีมหาสมุทร เจ้าเมืองนันทบุรี
26. พระสมุทรสาคร เจ้าเมืองท่าจีน
27. พระสมุทรปราการ เจ้าเมืองแม่กลอง
28. พระชนนบุรีย เจ้าเมืองชลบุรี
29. พระปรานบุรีศรีสงคราม เจ้าเมืองปราจีนบุรี
30. พระบางลุ่ม เจ้าเมืองบางละมุง
31. พระศรีสมรรัตนราชศักดิ์ศรีบวรพิช เจ้าเมืองท่าเรือ
32. พระนครไชยสินรินท เจ้าเมืองบัวชุม
33. พระจันบูรราชศักดิ์ศรีขันทเสมา เจ้าเมืองกำแพง
34. พระไชยบาดาล เจ้าเมืองไชยบาดาล

ดูเพิ่ม[แก้]

- ขุนนางไทย
- ท้าวนาง

อ้างอิง[แก้]

1. กระ โดดขึ้น↑ ราชกิจจานุเบกษา 15 พ.ค. 2485
2. กระ โดดขึ้น↑ <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2487/A/079/1282.PDF>
3. กระ โดดขึ้น↑ <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2487/A/079/1285.PDF>
4. กระ โดดขึ้น↑ <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2489/A/029/288.PDF>
5. กระ โดดขึ้น↑ <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2512/D/067/2286.PDF>
6. กระ โดดขึ้น↑ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 , หน้า 651

- กฎหมายตรา 3 ดวง ฉบับพิมพ์มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง แก้ไขปรับปรุงใหม่ (1 ชุด มี 3 เล่ม), สถาบันปรีดี พนมยงค์, 2548

หมวดหมู่:

- บรรดาศักดิ์ไทย

บรรณานุกรม

Chuesiang, P., & Sanguandeeikul, R. (2015). Protein hydrolysate from tilapia frame: Antioxidant and angiotensin I converting enzyme inhibitor properties. *International Journal of Food Science and Technology*, 50(6), 1436–1444. <http://doi.org/10.1111/ijfs.12762>

ปิยะนันท์ ซื่อเสียง, & วัลลภ อัสวพิงรุ่ง. (2014). Protein hydrolysate from tilapia frame: antioxidant and angiotensin I converting enzyme inhibitor properties. *International Journal of Food Science and Technology* 2015, 50. Journal Article.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นายมงคลชัย บรรณฤทธิ
วัน เดือน ปี เกิด 10 พฤษภาคม 2527
สถานที่เกิด
วุฒิการศึกษา
ที่อยู่ปัจจุบัน
ผลงานตีพิมพ์
รางวัลที่ได้รับ

